

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Источном Сарајеву Вука Караџића бр. 30, Источно Ново Сарајево, Источно Сарајево univerzitet@ues.rs.ba
Интернет адреса	www.ues.rs.ba
Назив, број и датум акта о оснивању	<ul style="list-style-type: none"> - Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14. 09.1992. године - Одлуке о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву (02-1188/92 од 14.09.1992, Универзитета у Мостару 02-1187/92 од 14.09.1992. и Универзитета у Тузли 02-1186/92 од 14.09.1992) - Одлука о организовању универзитета у Републици Српској број: 02-1512/93 од 29.12.1993. године (овом Одлуком стављена је ван снаге Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14. 09.1992. године)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ПИБ 400592530000 ЈИБ 4400592530000
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01029606
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Република Српска (односно Народна скупштина Републике Српске у име Републике Српске – Вука Караџића бр. 2 Бања Лука)
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Одлука Сената Универзитета о избору вршиоца дужности ректора Универзитета број: 01-С-319-XXXV/17 од 02.10.2017. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	Дозвола за рад број: 07.023-3899/09 од 22.06.2009. године
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвола за рад ван сједишта за извођење студијских програма на првом циклусу студија за Право и Пољопривреду – за рад у Бијељини број: 07.023/612-216-4/10 од 01.10.2010. године - Дозвола за рад ван сједишта Правног факултета Пале – за рад у Сребреници (студијски програм Право) број: 07.023/612-555-2/10 од 09.11.2010. године

	<p>- Дозвола за рад ван сједишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Власеници (студијски програм Шумарство) број: 07.023/612-356-2/10 од 12.10.2010. године</p> <p>- Дозвола за рад ван сједишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Требињу (студијски програм Агромедитеранска производња) број: 07.023/612-5-2/13 од 21.10.2013. године</p> <p>- Рјешење о испуњености услова за рад Православног богословског факултета „Св. Василије Острошки“ у Фочи за рад ван сједишта – за рад у Добоју број: 07.023/612-364-1/11 од 26.12.2011. године</p>	
Организационе јединице/ студијски програми који се посјећују и одговорна лица	<p>Педагошки факултет Бијељина, Самберских ратара бб, 76300 СП: Разредна настава ОДГОВОРНА ЛИЦА: Проф. др Далибор Стевић, декан; Проф. др Драгица Милинковић, продекан за наставу проф. др Сања Опсеница, продекан за НИР Јелена Сарафијан, секретар факултета Чланови Комисије именовани од стране ННВ Педагошког факултета у Бијељини</p>	
Контакт особа (за посјету)	<p>Проф. др Далибор Стевић, декан Тел: +387 55 415 400 Факс: +387 55 250 233 Електронска адреса: ucitelji@teol.net</p>	
Број телефона	057/320-330 и 057/340-464	
Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Разредна настава	Академски (I-циклус)	Дипломирани професор разредне наставе – 240 ECTS

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Учинио сам темељит увид у програм Додипломирани професор разредне (240 ECTS).

Назив квалификације усклађен је са Правилником о измјенама Правилника о попису стручних, академских и научних професија Републике Српске.

Студиј траје четири године и програм се оцјењује са 240 ECTS-а.

Елаборат овог студијског програма бави се свим битним питањима курикулумског концепта и теорије високошколске наставе, уз максимално уважавање свих међународних и националних докумената који регулишу стандард оваквих студијских програма. Ту су компетенције и исходи учења (попис компетенција и наставни план), релевантност (тржиште рада), прописи Универзитета, специфични прописи за квалификацију, методе учења, начини и критеријуми за провјеру знања, ресурси учења, могућности запошљавања, подршка студентима, осигурање квалитете те силабусе наставних предмета. Постоји јасно истакнуто познавање вјештина и компетенција за ову квалификацију и упоредиво је са међународним стандардима за ту квалификацију.

У уводном тексту Декан истиче да студијски програм за стицање стручног назива *Професор разредне наставе* представља централни и базични студијски програм Педагошког факултета у Бијељини те да је усмјерен ка оспособљавању кадрова за обављање најодговорније улоге у оквиру образовног система. Ово се сматра улогом наставника основног (примарног) образовања у првих пет година обавезног образовања.

Програм је замишљен и дизајниран по узору на сличне програме у Европи, посебно у државама које су настале на подручју бивше Југославије (посебно Србије и Словеније; у Хрватској је тај студиј организован као јединствен петогодишњи студиј који морају завршити сви који желе радити у примарном образовању). Дакле, у корпусу понуђених силабуса су предмети који се односе на основе науке и умјетности које је потребно познавати у основама како би се могло подучавати ученике у доба средњег дјетињства, односно примарног образовања (према *ISCED - The International Standard Classification of Education*). Поред силабуса супстратних наука (генерички основни предмети) и основа умјетности (ликовне, музичке, драмске, сценске) ту су и силабуси за предмете из основа психолошких и педагошких компетенција (дидактика, педагогија те развојна и педагошка психологија).

Структура квалификације и основних предмета распоређени су у групе: генерички основни предмети, генерички основни предмети за студијски програм, специфични предмети за студијски програм (дидактика и методике шест основних предмета за примарно образовање), генерички и изборни предмети специфични за студијски програми (18 предмета из умјетности те спорта, педагогије, психологије и општа култура) и за све то је 240 ECTS. У свакој години студирања има довољно простора и времена за професионалну праксу.

Рационално су подијелјени расположиви часови (вријеме) те расположиви ECTS по предметима, седмицама и семестрима. Такођер, разумно и рационално су конкретизоване оцјене од 5 до 10 и објашњено што која оцјена конкретно значи.

Пракса је добро дизајнирана, поштујући принципе постепености и примјерености одговарајућих компетенција које захтјевају будући наставници - учитељи у учионицама.

Одговарајућа пажња се посвећује и инклузивном васпитању, а стицање методичких компетенција почиње упознавањем општих законитости стицања тих компетенција у дидактици. Сви предмети трају један семестар, тако да студентима олакшава стицање знања те планирање њиховог учења и обављања њихових студијских обавеза.

Укупно 140 *ECTS* (више од 50%) односи се на опште педагошко-психолошке силабусе и компетенције те специфичне методичке компетенције. 30 *ECTS* односи се на изборне предмете у којима су понуђена три свјетска језика (енглески, њемачки и руски), затим разни предмети из методика те из подручја умјетности, педагогије и психологије.

За већину предмета обезбјеђени су компетентни универзитетски наставници од којих већина имају објављене властите уџбенике за силабусе које требају подучавати, односно из којих ће студенти да уче. Већина наставника има сараднике који су компетентни да предају планиране предмете.

За већину предмета, основни уџбеници су на матерњем језику, тако да ученици имају литературу из које ће учити и стицати основна знања и компетенције. За све предмете се исказују очекивани исходи учења, али упитно је да ли су конкретне и корисне ове изјаве јер су прилично неједнаке?

Студентима су понудили углавном новију научну литературу и уџбенике на српском језику који су објављени у протеклих 10 година.

Методе рада наглашавају пуно активних метода учења, вјежби на Факултету, вјежбања у школама, семинара, тако да постоји пуно могућности за изражавање активне субјективности студената.

Веома јасно и прецизно је исказан начин вредновања студентских индивидуалних активности, а у току студијске године за већину предмета су планирани колоквији ради лакшег планирања и извршавања наставних обавеза (2 колоквија по предмету). Неки елементи вредновања се изражавају у бодовима и процентима.

Факултет који је носилац реализације овог програма је понудио доказе да испуњава све курикулумске услове за дјеловање, од простора и опреме до квалитетних наставника и подстицајног универзитетског окружења за студирање и стицање ове квалификације.

Може се рећи да су сви аргументи довољни докази да факултет испуњава све минималне услове за рад и реализацију овог програма. Но, сам Елаборат овог студија би могао бити побољшан ако би се још једном текст лекторисао те стручно уредио и уједначио у неким елементима, па ће о томе конкретније бити говора у идућем поглављу.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Није јасно како се бодује студентска пракса. Према болоњским принципима свака активност студената за сврху стицања радних и научних компетенција треба бити бодована одређеним фондом *ECTS*? Из елабората није јасно како је бодована студентска пракса која има уочљиво мјесто и вријеме у укупном фонду наставе за студенте. На другим сродним факултетима обично се додијеле *ECTS* према броју часова које студенти проводе у школи.

Метода "практични рад", у настави предмета "Филозофија са етиком"? Исто као и у "Социологија образовања". Шта ово значи као "практичан рад" у области подучавања филозофије и социологије? У Општој дидактици под "практичним радом" обично се објашњава питање руковања алатима или рјешавања неких проблема у пракси. Нема додатне литературе за филозофију са етиком?

Зашто "Школска и породична педагогија" нема наставника који је носилац предмета? Иначе, није баш уобичајено да се ова два подручја (школа и породица) поучавају у јединственом колегију, осим у општој или систематској педагогији ?? Чешће су то два предмета: „Школска педагогија“ и „Породична педагогија“?

Не постоји додатна литература за "Социологију образовања"?

За допунску литературу у страним језицима би се могла понудити и наслове из струке, с тематиком методике, педагогије или дидактике наставе у примарном образовању?

"Историја књижевности" нема додатну литературу?

За "Методику српског језика I и II" није понуђена "додатна литература"?

"Методологија наставе визуелних уметности" не нуди никакву додатну литературу?

Предмет "Методологија специјалног и инклузивног образовања" не нуди додатну литературу?

Премет "Методологија педагошких истраживања" нема понуђену додатну литературу? Ту би корисна била додана литература о квалитативним истраживањима у васпитању и школи. Предмет "Биолошка и генетичка основа развоја човјека" нема понуђену додатну литературу, а за ово подручје има доста литературе на енглеском и њемачком језику, посебно текстова из научних часописа. Ту се, дакле, могу понудити и чланци из научних часописа који се објављују на свјетским језицима и којих има доста на Интернету бесплатно!

"Ментално здравље и дијете" - није доступна никаква додатна литература.

Резиме: Има још неколико изборних колегија за које се не нуди додатна литература. Доста је неуједначен приступ питању понуде додатне литературе. Било би корисно да се о томе расправи на наставном вијећу и уједначи приступ јер то студенти виде и збуњује их кад је то тако неуједначено? Подразумијева се да се додатна литература проучава и тумачи на семинарима, или се оставља студентима који су амбициознији да нешто од тога изаберу, студирају, односно упознају за побољшање својих учитељских компетенција. Може се за испит препоручити студентима да изаберу обавезно један наслов на страном језику и о њему реферишу на усменом испиту.

Начин изражавања и писања исхода учења је неуједначен односно различит? Исходи су прилично уопштени и бескорисни су за процјену достигнућа и успјеха? Један предмет у прегледу силабуса назива се "Метода развоја спорта, ритам"? Зар није требало написати слово "и" умјесто зареза? или је нешто друго ту у питању?

Предмет "Менаџмент у образовним институцијама" нуди само теме и примјере из предшколског образовања и институција? Ипак, ово је студијски програм за учитеље и треба укључити теме и примјере из основног образовања, односно из почетних разреда основне школе. Да ли имам утисак да се овај курс механички преузима из курикулума предшколског васпитања?

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Пожељно би било оријентисати (обогатити, проширити) програм на стицање компетенција за рад и са дјецом непосредно прије поласка у школу (предшкола) те са дјецом у периоду средњег дјетињства и примарног образовања (ISCED). За свршене студенте овог факултета било би корисно да стекну компетенције за рад са том популацијом дјеце у току читаве године, свакодневно, било када и било гдје, а не само у институцијама и не само 180 дана годишње, када се организује настава. Учители би требало да буду компетентни организовати разне активности и пројекте с дјецом у току оних 180 дана годишње када нема наставе. Тако би се прошириле шансе за запошљавање дипломираних студената, а то значи да треба стицати компетенције и за самозапошљавање те покретање разноврсних приватних пројеката у области васпитања и образовања, а не само за рад у државним институцијама и не само у предшколском васпитању.

Те додатне компетенције подразумијевају и познавање елемената алтернативних педагогија које су афирмисане на подручју средње-европских држава, а ради развијања педагошког и дидактичког плурализма у школама и изваншколском времену. Штета је школовати некога на високом училишту четири или пет година, а да је он / она стручњак за радити са дјецом само пола године!! Родитељи требају све више и више стручњака који могу помоћи у развоју њихове дјеце уз стручну помоћ сваког дана током календарске године. Обично основне школе постоје близу станова и кућа већине дјеце, па дјеца лако дођу у те зграде које су обично пола године закључане за дјецу, односно дјеца долазе само на школске спортске терене! Јефтиније је платити стручне референте за слободно вријеме дјеце него плаћати касније лијечење овисника.

Претходно поменуте иницијативе већ сада омогућавају сва три програма који се остварују на Факултету: разредна настава, предшколско васпитање и образовање те техничко образовање и информатика, али колегиј „Менаџмент у васпитно-образовним установама“ би требало прерадити у предмет који би имао назив "Менаџмент у васпитању и образовању"!, дакле не само у установама, а посебно не само у предшколским установама. То би укључивало компетенције за различите пројекте за дјецу у раном и средњем дјетињству 365 дана годишње, а не само 180 дана, док траје школска година!

У елаборату пише да је ово универзитетски студиј, а такав студиј подразумијева стицање научних и умјетничких компетенција за подручје наставничке професије. У наставном плану је написано да на почетку сваке године Вијеће усваја листу обавезне и допунске литературе. Предлажем да сваки списак допунске литературе треба да садржи и понуду литературе на свјетским језицима, нпр. енглеском, њемачком и руском), па да студенти, по избору, могу прочитати неку књигу или чланак у научном часопису, на оном језику који су изабрали те да прочитану књигу приказују и о њој расправљају на семинарима. Такође могу стране научне чланке и књиге писмено приказати или предати као писани задатак, а то је за већину предмета предвиђено у конкретизацији објашњења додељених *ECTS*.

Будући да је ово универзитетски студиј у већини предмета би се могле назначити и истраживачке компетенције користећи терминологију из предмета Методологија педагошких истраживања јер се на универзитетским студијама, осим практичних вјештина, требају стицати и истраживачке компетенције, а то се може само истраживачким активностима у области дјеловања, дакле у школи и на свим мјестима гдје дјеца бораве и расту, гдје се догађају васпитни утицаји.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: _____